

**МОРФОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ  
«ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ»**

**Ю. Д. ВІТКО**, аспірант\*

*Полтавська державна аграрна академія*

*e-mail: YuliyaVitko@gmail.com*

**Анотація.** Ефективне здійснення та управління зовнішньоекономічною діяльністю актуалізує питання систематизації та узагальнення існуючих наукових підходів, уточнення змісту, сфери й умов виконання цієї категорії. Метою дослідження є уточнення поняття зовнішньоекономічної діяльності на підґрунті визначення переліку ключових ознак цієї діяльності. Як метод дослідження застосовано метод морфологічного аналізу.

У статті розглянуто підходи до визначення сутності поняття «зовнішньоекономічна діяльність», на множинність яких вплинула його багатовекторність та складність, суб'єктивність розуміння цього питання серед науковців. На основі морфологічного аналізу визначень поняття «зовнішньоекономічна діяльність» складено перелік ознак, які згруповано в такі блоки: ключова характеристика поняття, суб'єктний склад, мета, рівень та місце здійснення, механізм реалізації, умови функціонування та форми здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

За допомогою побудови матриці образів досліджуваного поняття визначено найбільш типові – ключові ознаки здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Сформульовано уточнене визначення поняття зовнішньоекономічної діяльності, з точки зору специфічного виду господарської діяльності, пов'язаного з функціонуванням та взаємодією суб'єктів на міжнародному рівні. Подальші дослідження за проблемою можуть стосуватися питання формування організаційно-економічної моделі розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств, теоретичним підґрунтям якої буде уточнена сутність дослідженого поняття.

**Ключові слова:** зовнішньоекономічна діяльність підприємств, морфологічний аналіз, ключові ознаки

**Актуальність.** Поглиблення процесів взаємозв'язку та взаємодоповнюваності національних економік, створення міжнародних господарських комплексів усередині країни та пришвидшення темпів міжнародного обміну є характерними рисами сучасного розвитку економіки. Зовнішньоекономічна діяльність є важливим фактором залучення національного виробництва до єдиного світогосподарського простору, відкриваючи перед вітчизняними підприємствами сприятливі перспективи для розвитку й підвищення їх конкурентоспроможності. Разом з цим, ефективне здійснення та управління зовнішньоекономічною

---

\*Науковий керівник – кандидат економічних наук, доцент О. А. Галич

діяльністю неможливе без чіткого розуміння сутності даного поняття, що актуалізує питання систематизації та узагальнення існуючих наукових підходів, уточнення змісту, сфери та умов використання цієї категорії, що у підсумку визначає об'єктивну передумову проведення дослідження за вказаним напрямом.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Дослідженню зовнішньоекономічної діяльності підприємств присвячено чимало наукових праць учених-економістів, зокрема, Т. В. Шталь, Ж. С. Зосимової [2], В. Т. Венцель [3] та інших. У цих працях, серед іншого, авторами вирішуються питання теоретичного характеру, а саме: визначаються теоретико-методичні засади розвитку зовнішньоекономічної діяльності, узагальнюються теоретичні підходи до розуміння сутності, видів та форм зовнішньоекономічної діяльності. Теоретичним підґрунтям розкриття сутності поняття «зовнішньоекономічна діяльність» крім праць вітчизняних та іноземних вчених, можна вважати також науково-довідкову економічну літературу та нормативно-правові документи, в яких наводиться категорійне визначення термінів і понять. Однак, на основі аналізу зазначених джерел можна зробити висновок про багатовекторність, складність та неоднозначність у трактуванні поняття зовнішньоекономічної діяльності, що зумовлює актуальність подальшого наукового дослідження.

**Мета дослідження** – уточнення поняття зовнішньоекономічної діяльності на підґрунті визначення переліку ключових ознак цієї діяльності.

**Матеріали і методи дослідження.** Задля уточнення поняття зовнішньоекономічної діяльності підприємств, виявлення схожих та відмінних рис у визначеннях різних авторів, було застосовано метод морфологічного аналізу, особливість якого полягає в знаходженні способу розв'язання поставленої проблеми шляхом виокремлення та комбінування основних структурних елементів, що дає змогу систематизувати різноманітні варіанти вирішення певного завдання та обрати найбільш доцільні з них. Однією з основних переваг методу морфологічного аналізу є те, що він дає змогу розглядати не тільки існуючі об'єкти, але й, за рахунок комбінування їх ознак, створювати нові, гіпотетично можливі об'єкти [1, с. 7].

**Результати дослідження та їх обговорення.** Загальне відбиття сучасних поглядів щодо розуміння терміна «зовнішньоекономічна діяльність» наведено в табл. 1.

# **1. Підходи до трактування терміна «зовнішньоекономічна діяльність»\***

| Автор підходу                                                                             | Трактування терміна «зовнішньоекономічна діяльність»                                                                                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»,<br>Гордієнко Д. Д.,<br>Бутинець Ф. Ф. | Діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами. |

|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Азріліян А. Н.,<br>Райзберг Б. А.,<br>Мочерний С. В. | Одна зі сфер економічної діяльності держави, підприємств, фірм, тісно пов'язана із зовнішньою торгівлею, експортом та імпортом товарів, іноземними кредитами та інвестиціями, здійсненням спільних із іншими країнами проектів.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Господарський<br>Кодекс України                      | Господарська діяльність, яка в процесі її здійснення потребує перетинання митного кордону України майном та/або робочою силою.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Покровська В. В.                                     | Сукупність виробничо-господарських, організаційно-економічних та оперативно-комерційних функцій експортно-орієнтованих підприємств із урахуванням обраної економічної стратегії, форм та методів роботи на ринку іноземного партнера.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Федорець Л. М.                                       | Сукупність видів діяльності суб'єктів господарювання усіх форм власності, спрямованих на організацію взаємодії із зарубіжними партнерами та контрагентами з метою отримання прибутку.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Дроздова Г. М.                                       | Сукупність виробничо-господарських, організаційно-економічних та оперативно-комерційних функцій підприємства, пов'язаних із його виходом на зовнішній ринок та участю в зовнішньоекономічних операціях.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Машталір Я. П.                                       | Сукупність зовнішньоекономічних операцій у сфері господарської діяльності, які здійснює підприємство з метою отримання прибутку через створення та реалізацію конкурентних переваг унаслідок виходу на світовий ринок.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Паска І. М.                                          | Система зі своїми специфічними організаційно-економічними та правовими механізмами функціонування, а також складова єдиного народногосподарського комплексу.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Фатенок-Ткачук А.<br>О.                              | Система міжнародних економічних відносин, які виникають між суб'єктами господарювання країн світу внаслідок виробництва, обміну й споживання товарів, послуг та ідей в умовах необмеженості потреб та ресурсів і на основі міжнародного поділу праці, унаслідок виходу за межі національних господарств із метою максимізації прибутку (як явище); складний ланцюг дій – від пошуку (зародження) підприємницької ідеї до її втілення в конкретний проект, який забезпечує виготовлення товарів, виконання роботи та надання послуг, конкурентоспроможних на міжнародних ринках (як процес). |
| Економічна<br>енциклопедія                           | Форма торгівельно-економічної міжнародної діяльності держави, організацій, установ усіх форм власності, пов'язана з експортом та імпортом товарів, послуг, реалізацією спільних проектів, утворенням спільних виробничих, торгівельних, транспортних структур із участю міжнародного фінансового капіталу, кредитів, інвестицій. Передбачає відкритий характер економіки, інтеграцію її в міжнародну торгівельно-економічну систему, в міжнародні регіональні й товарні ринки.                                                                                                              |

\*Джерело: складено автором за даними джерел: [2, с. 134; 3, с. 44].

Аналіз визначень поняття «зовнішньоекономічна діяльність» дав змогу ідентифікувати, умовно виокремити та систематизувати ключові елементи структури досліджуваної категорії – морфологічні ознаки, які виступають складовими компонентами визначення (табл. 2). Їх варіанти позначено як  $Z_j$ .

Залежно від підходу до розгляду тих, чи інших ознак досліджуваного поняття, було здійснено групування ознак у такі блоки: ключова характеристика поняття, суб'єктний склад, рівень, мета та місце здійснення, механізм реалізації, умови функціонування та форми здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

## 2. Ознаки поняття «зовнішньоекономічна діяльність»\*

|          |                                                                                                     |          |                                                                                                                |
|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|          | <i>1. Ключова характеристика</i>                                                                    |          | <i>4. Мета здійснення</i>                                                                                      |
|          | 1.1. Складова частина (форма):                                                                      | $Z_{18}$ | 4.1. Максимізація прибутку                                                                                     |
| $Z_1$    | 1.1.1 економічної діяльності                                                                        | $Z_{19}$ | 4.2. Окремо не виділяється                                                                                     |
| $Z_2$    | 1.1.2 господарської діяльності                                                                      |          | <i>5. Місце здійснення</i>                                                                                     |
| $Z_3$    | 1.1.3 торгівельно-економічної міжнародної діяльності                                                | $Z_{20}$ | 5.1. Ринок:                                                                                                    |
| $Z_4$    | 1.1.4 єдиного народногосподарського комплексу                                                       | $Z_{21}$ | 5.1.1 зовнішній                                                                                                |
| $Z_5$    | 1.2. Сукупність видів діяльності                                                                    | $Z_{22}$ | 5.1.2 як внутрішній, так і зовнішній                                                                           |
|          | 1.3. Система:                                                                                       |          | 5.2. Потреба перетинання митного кордону, вихід за межі національних господарств                               |
| $Z_6$    | 1.3.1 специфічна                                                                                    |          | <i>6. Механізм реалізації</i>                                                                                  |
| $Z_7$    | 1.3.2 підпорядкована загальнонаціональним цілям                                                     | $Z_{23}$ | 6.1. Включення до міжнародного поділу праці та міжнародної кооперації                                          |
| $Z_8$    | 1.4. Економічне явище                                                                               | $Z_{24}$ | 6.2. Встановлення зовнішньоекономічних зв'язків унаслідок формування та розвитку зовнішньоекономічних відносин |
| $Z_9$    | 1.5. Процес                                                                                         |          | 6.3. Інтеграція в міжнародну торгівельно-економічну систему, в міжнародні регіональні і товарні ринки          |
| $Z_{10}$ | 1.6. Сукупність зовнішньоекономічних операцій                                                       | $Z_{25}$ | 6.4. Участь у міжнародному обміні товарами, капіталом, ресурсами, об'єктами інтелектуальної власності          |
| $Z_{11}$ | 1.7. Сукупність виробничо-господарських, організаційно-економічних і оперативно-комерційних функцій |          |                                                                                                                |
| $Z_{12}$ | 1.8. Заходи і дії від пошуку (зародження) ідеї до її втілення в конкретний проект                   | $Z_{26}$ |                                                                                                                |
|          | <i>2. Суб'єктний склад</i>                                                                          |          | <i>7. Умови функціонування</i>                                                                                 |
|          | 2.1. Суб'єкти:                                                                                      | $Z_{27}$ | 7.1. Необмеженість потреб та обмеженість ресурсів                                                              |
| $Z_{13}$ | 2.1.1 господарські суб'єкти України та інших країн світу                                            |          | 7.2. Створення та реалізація конкурентних переваг                                                              |
| $Z_{14}$ | 2.1.2 іноземні партнери та контрагенти різних країн                                                 | $Z_{28}$ | 7.3. Відкритий характер економіки                                                                              |
| $Z_{15}$ | 2.2. Враховуються                                                                                   | $Z_{29}$ | 7.4. Врахування нормативно-                                                                                    |
|          |                                                                                                     | $Z_{30}$ |                                                                                                                |

|          |                                                                                                        |          |                                                                    |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|--------------------------------------------------------------------|
|          | взаємовідносини (взаємозв'язок, співпраця) між суб'єктами                                              |          | правових та організаційних умов функціонування                     |
|          | <i>3. Рівень здійснення</i>                                                                            |          |                                                                    |
| $Z_{16}$ | 3.1. Рівень винятково виробничих структур (фірм, підприємств, об'єднань і т.д.) - категорія мікрорівня | $Z_{31}$ | 7.5. Врахування обраної стратегії, форм та методів роботи на ринку |
|          |                                                                                                        |          | <i>8. Форми здійснення</i>                                         |
| $Z_{17}$ | 3.2. Суб'єкти господарювання (3.1) включаючи держави (країни) – категорія макрорівня                   | $Z_{32}$ | 8.1. Зовнішня торгівля                                             |
|          |                                                                                                        | $Z_{33}$ | 8.2. Експорт – імпорт                                              |
|          |                                                                                                        | $Z_{34}$ | 8.3. Іноземні кредити та інвестиції                                |
|          |                                                                                                        | $Z_{35}$ | 8.4. Спільні проекти (спільні структури)                           |

\*Джерело: складено автором за даними джерел: [2, с. 134; 3, с. 44].

Комбінації альтернатив морфологічних ознак утворюють низку варіантів опису досліджуваного об'єкта, за допомогою яких можна висловити міркування щодо сутності поняття кожного з досліджуваних джерел. Для цього, кожному авторському визначенню привласнюється позначення  $S_i$ , якому притаманна певна комбінація істотних ознак поняття ( $Z_j$ ). Це дає змогу утворити матрицю образів досліджуваного поняття, де кожен елемент означає наявність або відсутність ознаки  $Z_j$  в аналізованому визначенні  $S_i$ . Значення елементів ключових характеристик визначається таким способом: якщо в досліджуваному  $i$ -ому визначенні поняття зовнішньоекономічної діяльності присутня  $j$ -та істотна ознака, то їй присвоюється 1 бал, в іншому разі – бали не присвоюються.

На основі підрахунку суми балів  $j$ -тої ознаки  $i$ -ї множини визначень доцільно виокремити найбільш типові (ключові) ознаки, тобто такі, які найчастіше вживаються для трактування поняття «зовнішньоекономічна діяльність». Результати розрахунків значень матриці образів визначень поняття «зовнішньоекономічна діяльність» свідчать, що найбільш типовими у визначеннях науковців серед виокремлених ознак, є такі:

1. Серед ключових характеристик найчастіше зустрічаються ознаки  $Z_2$ , де зовнішньоекономічна діяльність розглядається як вид господарської діяльності;  $Z_6, Z_7$  – дослідження поняття з погляду системи;  $Z_{10}$  та  $Z_{11}$ , де зовнішньоекономічна діяльність визначається через сукупність зовнішньоекономічних операцій та виробничо-господарських, організаційно-економічних і оперативно-комерційних функцій. Із зазначених підходів, ми найбільше погоджуємося з розкриттям сутності поняття зовнішньоекономічної діяльності через категорію «господарська діяльність», що дає змогу визначити підпорядкованість та належність досліджуваного поняття до економіко-правової категорії більш загального рівня та разом з цим окреслити напрям методології регулювання даної діяльності. У свою чергу, розгляд зовнішньоекономічної діяльності, з

погляду сукупності здійснюваних операцій та функцій, дає змогу виокремити характерні елементарні складові зазначеної діяльності. Вивчення зовнішньоекономічної діяльності як системи не вважаємо сутнісною ознакою означеної діяльності, адже вважаємо його підходом до дослідження зазначеного поняття.

2. Достатньо важливе місце серед ознак досліджуваного поняття займає суб'єктний склад (ознаки  $Z_{13} - Z_{15}$ ). Принциповою умовою належності до суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності слід відзначити взаємодію даного контрагента із суб'єктом господарювання, що є нерезидентом по відношенню до нього.

3. У більшості досліджень зовнішньоекономічна діяльність розглядається як категорія мікрорівня (ознака  $Z_{16}$ ), пов'язана з особливостями функціонування окремих виробничих структур (фірм, підприємств, об'єднань і т. д.). Тобто, безпосередня реалізація зовнішньоекономічної діяльності здійснюється на рівні господарюючих суб'єктів, базуючись на багатомірній цілісній системі господарських відносин між економічними суб'єктами різних країн.

4. Більшість науковців погоджується, що місцем здійснення зовнішньоекономічної діяльності є як зовнішній, так і внутрішній ринок (ознака  $Z_{21}$ ), при цьому потреба перетину митного кордону (ознака  $Z_{22}$ ) не розглядається як необхідна умова, а вихід за межі національних господарств не є критерієм віднесення діяльності до зовнішньоекономічної.

5. При трактуванні поняття «зовнішньоекономічна діяльність» серед сукупності її напрямів найчастіше виокремлюють експорт – імпорт ( $Z_{33}$ ) та залучення міжнародного капіталу як іноземних кредитів та інвестицій ( $Z_{34}$ ). Такі визначення, на нашу думку, не дають змоги врахувати множинність різновидів даної діяльності та звужують розгляд досліджуваної категорії.

6. Щодо мети зовнішньоекономічної діяльності, то ми погоджуємося, що найчастіше на першому місці серед економічних передумов здійснення даного виду діяльності стоять фінансові мотиви та, зокрема, максимізація прибутку (ознака  $Z_{18}$ ). Однак, множинність цільових орієнтирів зовнішньоекономічної діяльності унеможливорює однозначне виокремлення єдиної сутнісної мети, що підтверджується відсутністю її конкретизації у досліджуваних визначеннях ( $Z_{19}$ );

Інші ознаки, характерні для зовнішньоекономічної діяльності (зокрема, блок «механізм реалізації», що містить такі ознаки, як включення до процесів міжнародного поділу праці та міжнародної кооперації, встановлення зовнішньоекономічних зв'язків унаслідок формування та розвитку зовнішньоекономічних відносин, інтеграція в міжнародну торгівельно-економічну систему, в міжнародні регіональні й товарні ринки, участь у міжнародному обміні товарами, капіталом, ресурсами, об'єктами інтелектуальної власності та блок «умови функціонування», зокрема, необмеженість потреб та обмеженість ресурсів, необхідність створення та реалі-

зації конкурентних переваг, урахування національного та міжнародного законодавства, техніки розрахунків, ділових звичаїв, нормативно-правових та організаційних умов функціонування підприємницьких структур та інші), є факультативними.

Наявність цих ознак є наслідком міжнародного характеру даної діяльності. Вони не мають універсального характеру, а відтак не можуть розглядатися як кваліфікуючі ознаки зовнішньоекономічної діяльності.

Узагальнення існуючих робіт із зазначеної проблематики та проведений аналіз доцільності включення ознак задля найбільш повного розкриття сутності терміна, дозволяє формування уточненого поняття зовнішньоекономічної діяльності як специфічного виду господарської діяльності, що здійснюється в реально існуючих міжнародних умовах функціонування через практичну взаємодію між господарськими суб'єктами України та іноземними контрагентами, що має місце як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках, та включає в себе цілеспрямований процес реалізації виробничо-господарських, організаційно-економічних і оперативно-комерційних функцій завдяки здійсненню комплексу зовнішньоекономічних операцій, спрямованих на досягнення наміченого результату (зокрема, максимізації прибутку та/чи іншого позитивного ефекту).

**Висновки і перспективи.** Проведене дослідження свідчить, що, залежно від напрямів проведених досліджень, охоплюється доволі широке коло основних параметрів, які підкреслюють особливості здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Морфологічний аналіз дав змогу систематизувати методологічні підходи до визначення сутності та змісту досліджуваного поняття й зробити висновок про суттєву специфіку зовнішньоекономічної діяльності, що пов'язано з функціонуванням та взаємодією суб'єктів на міжнародному рівні. Подальші дослідження за проблемою можуть стосуватися питання формування організаційно-економічної моделі розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств, теоретичним підґрунтям якої буде уточнена сутність дослідженого поняття.

### **Список літератури**

1. Панкратова Н. Д. Застосування методу морфологічного аналізу до задач технологічного передбачення / Н. Д. Панкратова, І. О. Савченко // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія «Комп'ютерні технології». – 2008. – Т. 90. – Вип. 77. – С. 6–13.
2. Шталь Т. В. Наукові підходи до визначення поняття зовнішньоекономічна діяльність підприємства / Т. В. Шталь, Ж. С. Зосимова // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. – 2013. – Т. 18. – Вип. 1/1. – С. 134–136.
3. Венцель В. Т. Зовнішньоекономічна діяльність: підходи до розуміння в довідковій та нормативно-правовій літературі / В. Т. Венцель // Вісник ЖДТУ. – 2011. – № 1. – С. 43–45.

### **References**

1. Pankratova, N. D. (2008). Zastosuvannya metodu morfolohichnoho analizu do zadach tekhnolohichnoho peredbachennya [An application of morphological analysis to the tasks of technological expectation]. Scientific works of Petro Mohyla

Chornomorsk State University. Series: Computer Technology, 90 (77), 6–13.

2. Shtal', T. V. (2013). Naukovi pidkhody do vyznachennya ponyattya zovnishn'oeekonomichna diyal'nist' pidpryyemstva [Scientific approaches to the definition of concept "foreign economic activity of enterprises"]. Bulletin of I. I. Mechnikov Odesa National University, 18 (1/1), 134–136.

3. Ventsel', V. T. (2011). Zovnishn'oeekonomichna diyal'nist': pidkhody do rozuminnya v dovidkoviy ta normatyvno-pravoviy literaturi [Foreign economic activity: approaches to understanding in reference and normative-legal literature]. Bulletin of ZHSTU, 1, 43–45.

## **МОРФОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ СУЩНОСТИ ПОНЯТИЯ «ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ»**

**Ю. Д. Витко**

**Аннотация.** Эффективное осуществление и управление внешнеэкономической деятельностью актуализирует вопрос систематизации и обобщения существующих научных подходов, уточнения содержания, сферы и условий использования этой категории. Целью исследования является уточнение понятия внешнеэкономической деятельности на основе определения перечня ключевых признаков этой деятельности. В качестве метода исследования применен метод морфологического анализа.

В статье рассмотрены подходы к определению сущности понятия «внешнеэкономическая деятельность», на множественность которых повлияла его многовекторность и сложность, субъективность понимания этого вопроса среди ученых. На основе морфологического анализа определений понятия "внешнеэкономическая деятельность" составлен перечень признаков, которые сгруппированы в следующие блоки: ключевая характеристика понятия, субъектный состав, цель, уровень и место осуществления, механизм реализации, условия функционирования и формы осуществления внешнеэкономической деятельности.

С помощью построения матрицы образов исследуемого понятия определены наиболее типичные – ключевые признаки осуществления внешнеэкономической деятельности. Сформулировано уточненное определение понятия внешнеэкономической деятельности с точки зрения специфического вида хозяйственной деятельности, который связан с функционированием и взаимодействием субъектов на международном уровне. Дальнейшие исследования по проблеме могут касаться вопроса формирования организационно-экономической модели развития внешнеэкономической деятельности предприятий, теоретической основой которой будет служить уточненное определение сущности исследованного понятия.

**Ключевые слова:** внешнеэкономическая деятельность предприятий, морфологический анализ, ключевые признаки



## MORPHOLOGICAL ANALYSIS OF THE ESSENCE OF THE CONCEPT “FOREIGN ECONOMIC ACTIVITIES OF ENTERPRISES”

J. D. Vitko

**Abstract.** *Effective implementation and management of foreign economic activities actualizes the question of systematization and generalization of existing scientific approaches, specification of the content, sphere and conditions of usage of this category. The purpose of research is the specification of the concept “foreign economic activity” which is based on the list of key features of this activity. Method of morphological analysis was used as the research method.*

*In the article the approaches of defining the essence of the concept “foreign economic activities” were considered. The plurality of these approaches was influenced with their multidirectional, complexity, and subjectivity of understanding of this issue among scientists. The list of features were compiled, which is based on the morphological analysis of definitions of the concept “foreign economic activities”. These features were grouped in the following blocks: a key feature of the notion, complement, aim, the level and the place of realization, the mechanism of implementation, conditions of functioning and forms of realization of foreign economic activity.*

*By using the matrix pattern of the investigated concept the most common features were identified. It is key features that highlight the peculiarities of foreign economic activities. Specified definition of the concept of foreign economic activities in terms of the specific type of economic activity was formulated. It is connected with functioning and interaction of individuals on the international level. Further research of the problem may concern the formation of organizational-economic models of the development of foreign economic activity of enterprises, the theoretical basis of which will be specified essence of investigated concept.*

**Keywords:** *foreign economic activities of the enterprises, morphological analysis, key features*

УДК 631.115.8.001.18

### ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В КООПЕРАТИВАХ ТА КООПЕРАТИВНИХ ОБ’ЄДНАННЯХ

**І. А. ВОЛОВИК**, кандидат економічних наук,  
доцент кафедри менеджменту організацій

**Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет**  
e-mail: [volovyk@dsau.dp.ua](mailto:volovyk@dsau.dp.ua)

**Анотація.** *Відродження кооперативного руху в сільському господарстві України створює передумови для впровадження нових*